

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 12. marca 2014*

„Členi 20 PDEU, 21(1) PDEU in 45 PDEU — Direktiva 2004/38/ES — Pravica do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic — Upravičenci — Pravica državljana tretje države, ki je družinski član državljana Unije, do prebivanja v državi članici, katere državljanstvo ima ta državljan Unije — Državljan Unije, ki ima prebivališče v državi članici, katere državljan je — Poklicna dejavnost — Redna potovanja v drugo državo članico“

V zadevi C-457/12,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Raad van State (Nizozemska) z odločbo z dne 5. oktobra 2012, ki je prispela na Sodišče 10. oktobra 2012, v postopkih

S.

proti

Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel,

in

Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel

proti

G.,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, K. Lenaerts (poročevalec), podpredsednik, R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Borg Barthet in C. G. Fernlund, predsedniki senatov, G. Arestis, J. Malenovský, E. Levits, A. Ó Caoimh, D. Šváby, sodniki, M. Berger, A. Prechal, sodnici, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 25. junija 2013,

* Jezik postopka: nizozemščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za S. G. G. A. J. Adang, agent,
- za G. E. T. P. Scheers, odvetnik,
- za nizozemsko vlado C. S. Schillemans in C. Wissels, agentki,
- za belgijsko vlado T. Materne in C. Pochet, agenta,
- za češko vlado M. Smolek in J. Vlácil, agenta,
- za dansko vlado V. Pasternak Jørgensen in C. Thorning, agenta,
- za nemško vlado T. Henze, N. Graf Vitzthum, in A. Wiedmann, agenti,
- za estonsko vlado, M. Linntam in N. Grünberg, agentki,
- za poljsko vlado K. Pawłowska, agentka,
- za vlado Združenega kraljestva L. Christie, agent, skupaj z G. Facenno, barrister,
- za Evropsko komisijo C. Tufvesson in G. Wils, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 12. decembra 2013

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 20 PDEU, 21(1) PDEU in 45 PDEU ter na določbe Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46, in popravka v UL L 229, str. 35, in UL 2005, L 197, str. 34).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel (minister za priseljevanje, vključevanje in azil, v nadaljevanju: minister) ter S. in G., državljankama tretjih držav in družinskima članicama državljanov Evropske unije z nizozemskim državljanstvom zaradi zavrnitve ministra, da jima izda potrdilo o njunem zakonitem prebivanju na Nizozemskem kot družinskima članicama državljanov Unije.

Pravni okvir

Direktiva 2004/38

3 Člen 2 Direktive 2004/38, naslovljen „Opredelitve pojmov“, določa:

„Za namene te direktive:

1. ‚Državljan unije‘ pomeni vsako osebo, ki ima državljanstvo države članice;

2. ‚Družinski član‘ pomeni:

(a) zakonca;

[...]

(d) vzdrževane prednike v ravni črti in vzdrževane prednike v ravni črti zakonca [...];

3. ‚Država članica gostiteljica‘ pomeni državo članico, v katero se državljan Unije preseli z namenom uresničevanja svoje pravice do prostega gibanja in prebivanja.“

4 Člen 3 te direktive, naslovljen „Upravičenci“, v odstavku 1 določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za vse državljane Unije, ki se preselijo ali prebivajo v državi članici razen v tisti državi, katere državljani so, in za njihove družinske člane, kot opredeljene v točki 2 člena 2, ki jih spremljajo ali se jim pridružijo.“

5 Člen 6 navedene direktive določa:

„1. Državljan Unije imajo pravico prebivati na ozemlju druge države članice v obdobju do treh mesecev [...]

2. Določbe odstavka 1 se uporabijo tudi za družinske člane, ki imajo veljavni potni list, ki niso državljani države članice in ki spremljajo ali se pridružijo državljanu Unije.“

6 Člen 7(1) in (2) Direktive 2004/38 določa:

„1. Vsi državljani Unije imajo pravico prebivati na ozemlju druge države članice v obdobju, daljšem od treh mesecev če:

(a) so delavci ali samozaposlene osebe v državi članici gostiteljici ali

(b) imajo dovolj sredstev zase in za svoje družinske člane, da med njihovim prebivanjem ne bodo postali breme sistema socialne pomoči v državi članici gostiteljici in če imajo celovito zavarovalno kritje za primer bolezni v državi članici gostiteljici ali

(c)

— so vpisani v zasebno ali javno ustanovo, ki jo država članica gostiteljica pooblasti ali financira na osnovi svoje zakonodaje ali upravne prakse, prvenstveno z namenom, da študirajo, kar vključuje poklicno usposabljanje, in

— imajo celovito zavarovalno kritje za primer bolezni v državi članici gostiteljici in zagotovijo ustreznemu nacionalnemu organu, z izjavo ali na kakšen drug enakovreden način, ki ga lahko izberejo, da imajo dovolj sredstev zase in za svoje družinske člane, da med njihovim prebivanjem ne bodo postali breme sistema socialne pomoči v državi članici gostiteljici ali

(d) so družinski člani, ki spremljajo ali so se pridružili državljanu Unije, ki izpolnjuje pogoje, navedene v točkah (a), (b) ali (c).

2. Pravica do prebivanja, predvidena v odstavku 1, se razširi na družinske člane, ki niso državljani države članice in ki spremljajo ali so se pridružili državljanu Unije v državi članici gostiteljici, pod pogojem da takšen državljan Unije izpolnjuje pogoje, navedene v odstavku 1(a), (b) ali (c).“

7 V skladu s členom 10(1) te direktive „[se] [p]ravica do prebivanja družinskih članov državljana Unije, ki niso državljani države članice, [...] dokaže z izdajo listine, imenovane ‚dovoljenje za prebivanje družinskega člana državljana Unije‘ in sicer najpozneje v šestih mesecih od datuma vloge.“

8 Člen 16(1) in (2) navedene direktive določa:

„1. Državljan Unije, ki zakonito prebivajo nepretrgano pet let v državi članici gostiteljici, imajo pravico do stalnega prebivališča v tej državi. [...]

2. Odstavek 1 velja tudi za družinske člane, ki niso državljani države članice in ki zakonito prebivajo z državljanom Unije v državi članici gostiteljici nepretrgano pet let.“

Nizozemsko pravo

9 Z zakonom o tujcih iz leta 2000 (Vreemdelingenwet) z dne 23. novembra 2000, (Stb. 2000, št. 495) in uredbo o tujcih iz leta 2000 (Vreemdelingenbesluit 2000, Stb. 2000, št. 497) so bile v nizozemsko nacionalno pravo prenesene določbe Direktive 2004/38.

10 Člen 1(e) zakona o tujcih iz leta 2000 določa:

„V tem zakonu in na njem temelječih določbah pomenijo:

[...]

e. državljani Skupnosti:

1. državljane držav članic Evropske unije, ki na podlagi Pogodbe o ustanovitvi Evropskih skupnosti lahko vstopijo na ozemlje druge države članice in tam prebivajo;
2. družinski člani oseb iz odstavka 1 z državljanstvom tretje države, ki lahko na podlagi odločbe, sprejete za izvajanje Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, vstopijo na ozemlje države članice in tam prebivajo;

[...]“

11 Člen 8 tega zakona določa:

„Tujec ima pravico do zakonitega prebivanja na Nizozemskem le:

[...]

- e. kot državljan Skupnosti, če na Nizozemskem prebiva v skladu s predpisi, sprejetimi na podlagi Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti ali Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru; [...]"
- 12 V skladu s členom 9(1) navedenega zakona izda minister tujcu, ki v skladu s pravom Unije zakonito prebiva na nizozemskem ozemlju, dokument, s katerim se dokazuje zakonitost njegovega prebivanja (v nadaljevanju: dovoljenje za prebivanje).

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

Položaj S.

- 13 S. ima ukrajinsko državljanstvo. Meni, da ima na podlagi prava Unije pravico do prebivanja prek svojega zeta (v nadaljevanju: referenčna oseba S.), ki ima nizozemsko državljanstvo. S. je v okviru postopka v glavni stvari zatrdila, da skrbi za svojega vnuka, sina referenčne osebe S.
- 14 Zadnjena osebica prebiva na Nizozemskem, od 1. junija 2002 je zaposlena pri delodajalcu s sedežem v tej državi članici in 30 % svojega časa tedensko posveti pripravam in izvedbam poslovnih potovanj v Belgijo. Referenčna oseba S. tako vsaj enkrat tedensko potuje v Belgijo.
- 15 Staatssecretaris van Justitie (državni sekretar za pravosodje) je z odločbo z dne 26. avgusta 2009 zavrnil prošnjo S. za pridobitev dovoljenja za prebivanje.
- 16 Minister je z odločbo z dne 16. novembra 2009 pritožbo S. zoper to odločbo razglasil za neutemeljeno.
- 17 Tožbo, ki jo je S. vložila zoper odločbo z dne 16. novembra 2009, je Rechtbank 's-Gravenhage s sodbo z dne 25. junija 2010 razglasilo za neutemeljeno.
- 18 S. je zoper to sodbo vložila pritožbo pri Raad van State.

Položaj G.

- 19 G., ki ima perujsko državljanstvo, je 6. marca 2009 sklenila zakonsko zvezo z nizozemskim državljanom (v nadaljevanju: referenčna oseba G.). V okviru postopka v glavni stvari je G. navedla, da imata z referenčno osebo G. hčer in da je poleg tega mati sina, ki je del družine, ki jo tvorita z referenčno osebo G.
- 20 Referenčna oseba G. ima prebivališče na Nizozemskem, od leta 2003 pa je zaposlena v podjetju s sedežem v Belgiji. Ta oseba se v okviru te zaposlitve dnevno vozi iz Nizozemske v Belgijo in nazaj.
- 21 Staatssecretaris van Justitie je z odločbo z dne 1. decembra 2009 zavrnilo prošnjo G. za pridobitev dovoljenja za prebivanje. Pritožbo, ki jo je G. vložila zoper to odločbo, je minister z odločbo z dne 12. julija 2010 razglasil za neutemeljeno.
- 22 Rechtbank 's-Gravenhage je s sodbo z dne 28. junija 2011 tožbo G. zoper odločbo z dne 12. julija 2010 razglasilo za utemeljeno, to odločbo odpravilo in ministru odredilo, naj izda novo odločbo ob upoštevanju stališč navedene sodbe.
- 23 Minister je zoper to sodbo pri predložitvenem sodišču vložil pritožbo.

Vprašanja za predhodno odločanje

- 24 Ker sta S. in G. družinski članici državljanov Unije v smislu člena 2(2) Direktive 2004/38, se predložitveno sodišče najprej sprašuje, ali jima ta direktiva daje pravico do prebivanja v državi članici, katere državljanstvo imata državljana Unije.
- 25 Po mnenju predložitvenega sodišča je mogoče, da je treba pojem „se preselijo“ v smislu člena 3(1) Direktive 2004/38 razumeti tako, da državljan Unije odpotujejo v državo članico, ki ni tista, katere državljanstvo imajo, ne da bi se tam naselili, ter da se iz nje vrnejo. Prav tako naj bi bilo mogoče, da je treba izraz „se jim pridružijo“ v smislu tega člena 3(1) razumeti kot pridružitve državljanu Unije v državi članici, katere državljanstvo ta ima.
- 26 Vendar predložitveno sodišče ugotavlja, da se zdi, da druge določbe Direktive 2004/38, zlasti člena 6(1) ter 7(1)(a) in (2), izključujejo tako razlago, ker izrecno omenjajo „drug[o] držav[o] članic[o]“ in „držav[o] članic[o] gostiteljic[o]“ kot državo članico, glede katere je mogoče zaprositi za dovoljenje za prebivanje. Sodba z dne 5. maja 2011 v zadevi McCarthy (C-434/09, ZOdl., str. I-3375) potrjuje, da navedena člena 6 in 7 urejata pravni položaj državljana Unije v državi članici, katere državljanstva ta nima.
- 27 Predložitveno sodišče nato opozarja, da je iz sodb z dne 7. julija 1992 v zadevi Singh (C-370/90, Recueil, str. I-4265) in z dne 11. decembra 2007 v zadevi Eind (C-291/05, ZOdl., str. I-10719) razvidno, da mora zakonec državljana države članice, ki je uresničeval pravico do prostega gibanja, če se slednji vrne v svojo državo izvora, imeti vsaj enake pravice do vstopa in prebivanja, kot so tiste, ki bi mu bile priznane na podlagi prava Unije, če bi se zadevni državljan Unije odločil za vstop in prebivanje v drugi državi članici. Vendar to sodišče dvomi o tem, ali se ta sodna praksa uporablja tudi za položaja, kakršna sta v postopkih v glavni stvari. V zvezi s tem poudarja, da zadevni državljaniki tretjih držav prej na podlagi prava Unije nista prebivali s svojima referenčnima osebamama v državi članici, ki ni tista, katere državljanstvo imata ti osebi.
- 28 Predložitveno sodišče se še sklicuje na sodbo z dne 11. julija 2002 v zadevi Carpenter (C-60/00, Recueil, str. I-6279), v kateri je Sodišče razsodilo, da člen 56 PDEU ob upoštevanju temeljne pravice do spoštovanja družinskega življenja lahko nasprotuje temu, da država članica izvora ponudnika storitev s sedežem v tej državi, ki storitve opravlja za naročnike s sedežem v drugih državah članicah, zavrne pravico do prebivanja na svojem ozemlju zakoncu tega ponudnika, ki je državljan tretje države. Vendar poudarja, da drugače kakor v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Carpenter, v sporih o glavni stvari ne gre za državljana Unije, ki iz države članice, katere državljana sta, opravljata čezmejne storitve, temveč za delavca, ki potujeta v drugo državo članico v okviru svoje poklicne dejavnosti.
- 29 Predložitveno sodišče se ob sklicevanju na sodbi z dne 8. marca 2011 v zadevi Ruiz Zambrano (C-34/09, ZOdl., str. I-1177) in z dne 15. novembra 2011 v zadevi Dereci in drugi, (C-256/11, ZOdl., str. I-11315) nazadnje sprašuje, ali je na podlagi členov 20 PDEU in 21(1) PDEU pravico do prebivanja mogoče podeliti državljanom tretjih držav, kakršni sta zadevni osebi v sporih o glavni stvari.
- 30 Raad van State je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanja:
- „1. Ali lahko državljan tretje države, ki je družinski član državljana Unije, ki ima prebivališče v državi članici, katere državljan je, vendar zaradi opravljanja dejavnosti za delodajalca s sedežem v isti državi članici pogosto potuje v drugo državo članico, v okoliščinah, kakršne so v postopku [v zvezi s S.], na podlagi prava Unije pridobi pravico do prebivanja?

2. Ali lahko državljani tretje države, ki je družinski član državljan Unije, ki ima prebivališče v državi članici, katere državljani so, vendar v drugi državi članici dela za delodajalca s sedežem v tej drugi državi članici, v okoliščinah, kakršne so v postopku [v zvezi z G.], na podlagi prava Unije pridobi pravico do prebivanja?“

Vprašani za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

- 31 V vprašanih, postavljenih v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe, ni posebej navedena nobena določba, katere razlaga bi bila nujna za to, da se predložitvenemu sodišču omogoči izdaja sodbe v sporih o glavni stvari. Navedeni vprašani se na pravo Unije nanašata le na splošno.
- 32 Vendar je treba ob upoštevanju navedb predloga za sprejetje predhodne odločbe, kakor so povzete v točkah od 24 do 29 te sodbe, vprašani razumeti tako, da se želi z njima v bistvu izvedeti, ali je treba določbe Direktive 2004/38 ter člene 20 PDEU, 21(1) PDEU in 45 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo temu, da država članica državljanu tretje države, ki je družinski član državljan Unije v smislu člena 2(2) Direktive 2004/38, zavrne pravico do prebivanja, če ima navedeni državljani Unije državljanstvo navedene države članice in v tej državi članici tudi prebiva, vendar v okviru svoje poklicne dejavnosti redno potuje v drugo državo članico.

Razlaga Direktive 2004/38

- 33 V skladu z ustaljeno sodno prakso pravice, ki jih določbe Direktive 2004/38 podeljujejo državljanom tretjih držav, niso njim lastne pravice, ampak izvedene pravice, ki so jih pridobili na podlagi statusa družinskega člana državljan Unije, kot je opredeljen v členu 2(2) te direktive (glej zgoraj navedeni sodbi McCarthy, točka 42, in Dereci in drugi, točka 55, ter sodbo z dne 8. maja 2013 v zadevi Ymeraga in Ymeraga-Tafarshiku, C-87/12, točka 31).
- 34 Vendar, kot je razvidno iz točk od 37 do 43 sodbe z današnjega dne v zadevi O. in B. (C-456/12), dajejo določbe Direktive 2004/38 državljanom Unije lastno, družinskim članom pa izvedeno pravico, le če navedeni državljani izvršuje pravico do prostega gibanja s tem, da se naseli v državi članici, ki ni država članica, katere državljanstvo ima. Določbe te direktive tako ne dajejo podlage za izvedeno pravico do prebivanja državljanu tretje države, ki je družinski član državljan Unije, v državi članici, katere državljanstvo ima navedeni državljani Unije.
- 35 Iz navedenega izhaja, da je treba določbe Direktive 2004/38 razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da država članica v okoliščinah, kakršne so v postopkih v glavni stvari, ne prizna izvedene pravice do prebivanja državljanu tretje države, ki je družinski član državljan Unije, ki prebiva v državi članici, katere državljanstvo ima.

Razlaga člena 45 PDEU

- 36 Predložitveno sodišče želi nato izvedeti, ali se državljani tretje države v vsakem od sporov o glavni stvari lahko sklicuje na pravico do prebivanja, ki temelji na členu 45 PDEU. V ta namen se sklicuje na zgoraj navedeno sodbo Carpenter.
- 37 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Sodišče v točki 46 zgoraj navedene sodbe Carpenter razsodilo, da člen 56 PDEU ob upoštevanju temeljne pravice do spoštovanja družinskega življenja nasprotuje temu, da v primeru, kakršen je bil v zadevi, v kateri je bila izdana navedena sodba, država članica izvora

ponudnika storitev s sedežem v tej državi, ki storitve opravlja za prejemnike s sedežem oziroma stalnim prebivališčem v drugih državah članicah, zavrne pravico do prebivanja na svojem ozemlju zakoncu tega ponudnika, ki je državljan tretje države.

- 38 Glede položajev iz postopkov v glavni stvari je treba poudariti, da je državljan Unije v sporu, ki se nanaša na G., zaposlen v družbi s sedežem v državi članici, ki ni tista, v kateri prebiva. Državljan Unije v sporu, ki se nanaša na S., v okviru svoje poklicne dejavnosti redno potuje v državo članico, ki ni tista, v kateri prebiva, čeprav ima družba, ki ga zaposluje, sedež v državi članici njegovega prebivališča.
- 39 Državljan Unije, ki so v takem položaju kot referenčni osebi S. in G., spadajo na področje uporabe člena 45 PDEU. Vsak državljan Unije, ki v okviru pogodbe o zaposlitvi opravlja poklicno dejavnost v državi članici, ki ni tista, v kateri ima stalno prebivališče, spada namreč na področje uporabe te določbe (glej v tem smislu sodbe z dne 21. februarja 2006 v zadevi Ritter-Coulais, C-152/03, ZOdl., str. I-1711, točka 31; z dne 18. julija 2007 v zadevi Hartmann, C-212/05, ZOdl., str. I-6303, točka 17, in z dne 16. aprila 2013 v zadevi Las, C-202/11, točka 17).
- 40 Razlago člena 56 PDEU, ki jo je Sodišče uporabilo v zgoraj navedeni sodbi Carpenter, je res mogoče prenesti na člen 45 PDEU. Polni učinek pravice do prostega gibanja delavcev lahko namreč zahteva, da se izvedena pravica do prebivanja dodeli državljanu tretje države, ki je družinski član delavca, ki je državljan Unije, v državi članici, katere državljanstvo ima zadnjenavedeni.
- 41 Vendar namen in upravičenost te izvedene pravice do prebivanja temelji na ugotovitvi, da se z zavrnitvijo njenega priznavanja posega v izvrševanje temeljnih svoboščin, ki jih zagotavlja Pogodba o DEU (glej v tem smislu sodbo z dne 8. novembra 2012 v zadevi Lida, C-40/11, točka 68; zgoraj navedeno sodbo Ymeraga in Ymeraga-Tafarshiku, točka 35, in sodbo z dne 10. oktobra 2013 v zadevi Alokpa in in drugi, C-86/12, točka 22).
- 42 Tako bo moralo predložitveno sodišče preveriti, ali je v vsakem posameznem položaju iz postopkov v glavni stvari dodelitev izvedene pravice do prebivanja zadevnemu državljanu tretje države, ki je družinski član državljana Unije, nujna, da se temu zagotovi učinkovito izvrševanje temeljne svoboščine, ki jo zagotavlja člen 45 PDEU.
- 43 V zvezi s tem je lahko okoliščina, ki jo je navedlo predložitveno sodišče, in sicer, da zadevni državljan tretje države skrbi za otroka državljana Unije, upošteven dejavnik, ki ga mora predložitveno sodišče upoštevati, da preuči, ali lahko zavrnitev dodelitve pravice do prebivanja temu državljanu tretje države zadevnega državljana Unije odvrta od učinkovitega izvrševanja pravic, ki jih ima na podlagi člena 45 PDEU. Vendar je treba poudariti, da se je v zgoraj navedeni sodbi Carpenter dejstvo, da je državljan tretje države, ki je družinski član državljana Unije, skrbel za zadevnega otroka, sicer štelo za odločilno, vendar je v tej zadevi skrb za tega otroka zagotavljal zakonec državljana Unije. Zato zgolj dejstvo, da je morda zaželeno, da državljan tretje države, ki je prednik zakonca državljana Unije, zagotavlja to skrb, ne zadostuje za ugotovitev tega odvrta.
- 44 Iz navedenega izhaja, da je treba člen 45 PDEU razlagati tako, da družinskemu članu državljana Unije, ki je državljan tretje države, daje izvedeno pravico do prebivanja v državi članici, katere državljanstvo ima ta državljan Unije, kadar navedeni državljan v tej državi prebiva, vendar redno potuje v drugo državo članico kot delavec v smislu navedene določbe, če ima zavrnitev podelitve te pravice do prebivanja odvrta učinek na učinkovito izvrševanje pravic, ki jih ima zadevni delavec na podlagi člena 45 PDEU, kar mora preveriti nacionalno sodišče.
- 45 V teh okoliščinah razlaga členov 20 PDEU in 21(1) PDEU ni več potrebna. Ti določbi, ki na splošno določata pravico vsakega državljana Unije do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, sta namreč posebej izraženi v členu 45 PDEU v zvezi s prostim gibanjem delavcev (glej sodbo z dne 4. julija 2013 v zadevi Gardella, C-233/12, točka 38 in navedena sodna praksa).

- 46 Ob upoštevanju vseh zgoraj navedenih preudarkov je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti:
- določbe Direktive 2004/38 je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da država članica državljanu tretje države, ki je družinski član državljana Unije, zavrne pravico do prebivanja, če ima navedeni državljan Unije državljanstvo navedene države članice in v tej državi članici tudi prebiva, vendar v okviru svoje poklicne dejavnosti redno potuje v drugo državo članico;
  - člen 45 PDEU je treba razlagati tako, da družinskemu članu državljana Unije, ki je državljan tretje države, daje izvedeno pravico do prebivanja v državi članici, katere državljanstvo ima ta državljan Unije, kadar navedeni državljan v tej državi prebiva, vendar redno potuje v drugo državo članico kot delavec v smislu navedene določbe, če ima zavrnitev podelitve te pravice do prebivanja odvrtačni učinek na učinkovito izvrševanje pravic, ki jih ima zadevni delavec na podlagi člena 45 PDEU, kar mora preveriti nacionalno sodišče.

Stroški

- 47 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Določbe Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EGS je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da država članica državljanu tretje države, ki je družinski član državljana Unije, zavrne pravico do prebivanja, če ima navedeni državljan Unije državljanstvo navedene države članice in v tej državi tudi prebiva, vendar v okviru svoje poklicne dejavnosti redno potuje v drugo državo članico.

Člen 45 PDEU je treba razlagati tako, da družinskemu članu državljana Unije, ki je državljan tretje države, daje izvedeno pravico do prebivanja v državi članici, katere državljanstvo ima ta državljan Unije, kadar navedeni državljan prebiva v tej državi, vendar redno potuje v drugo državo članico kot delavec v smislu navedene določbe, če ima zavrnitev podelitve te pravice do prebivanja odvrtačni učinek na učinkovito izvrševanje pravic, ki jih ima zadevni delavec na podlagi člena 45 PDEU, kar mora preveriti nacionalno sodišče.

Podpisi